

TUNTOSARVI

Nro 45 1986

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
Ilmestyy 48 kertaa vuodessa, perjantaisin
Nro 45/86
12. vuosikerta

JULKAISIJA

Näkövammaisten Keskusliitto ry.

PÄÄTOIMITTAJA Orvokki Holopainen
TOIMITTAJA Timo Pietilä

TOIMITUKSEN OSOITE

Näkövammaisten Keskusliitto
Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki
puh. (90) 77041/227

SISÄLLYS

Ruotsi auttaa Keniaa	1
Joulun ruokaperinteitä	3
Ajankohtaista	6
Ilmoitus	10
Lukijan palsta	11

TUNTOSARVI

12.12.1986

Ruotsi auttaa Keniaa kehitysmaata

Ruotsin kuurosokeiden yhdistys on aloittanut kehitysyhteistyön Kenian kanssa. St
naan pohjoismaiden puheenjohtajien kokoukseen mustan, pitkän, kiharatukkaisen naisen, jonka nimi on Anne Oginga. Näin Anne kertoi: Keniassa on noin 20 miljoonaa asukasta. Kuuroja on tiedossa 11.000-4-16 vuoden ikäisiä. Heistä 2000 käy koulua. Vanhemmat ovat köyhiä. Ei ole varaa maksaa lasten koulumatkoja, ruokaa ja tarvikkeita.

Vuonna -82 aloitti kuurojen koulu, jossa on yksi koulutettu opettaja. Vanha opettaja jää nyt eläkkeelle. Koulu saa neljä uutta opettajaa, joilla ei ole koulutusta. Kenian hallitus maksaa opettajien palkan, mutta ei ole kouluja joissa opettajia voisi kouluttaa.

Keniassa on vain yksi koulu kuurosokeita lapsia varten. Koulussa on 50 oppilasta. Koulu toimii kuurojen koulun osana. Lapsille opetetaan itsenäistä pukeutumista, WC-käyntiä, liikkumista kepin avulla, ruokailua ja muita jokapäivä tarvittavia taitoja.

Vanhempia ohjataan, kuinka kuurosokean lapsen kanssa toimitaan kotona. Apuvälineitä ja kaikenlaisia tavaroita puuttuu. Keniassa ei ole viittomakieltä. Kuurot lapset keksivät itse omia merkkejään

vaikea opettaa kun ei ole kieltä eikä voi kertoa omia asioitaan kun ei voi puhua eikä viittoa kun ei ole viittomakieltä.

Anne Oginga on työssä järjestössä Keniassa. Järjestön nimi on Koulutusta kuuroille ja kuurosokeille lapsille.

Ruotsi on kutsunut Annen pohjolaan tutustumaan ja saamaan oppia. Ruotsi toimii näin antaen Kenialle kehitysapua. Ruotsista on lähetetty Keniaan kolme työntekijää eri tehtäviin. Yksi kuuro etsii Keniasta viittomamerkkejä ja kokoaa aineistoa jonka pohjalta voidaan luoda Keniaan oma viittomakieli. Tämä työ kestää vuosia. Näin voidaan myöhemmin antaa kuuroille jonkinlaista opetusta viittomakielestä ja -kielellä. Tätä työtä varten on Instituutti (tutkimuslaitos). Toisen kuuron tehtävä on tunnistaa väestöstä kuurot lapset ja aikuiset.

Nyt pitää muistaa että Kenia on kehitysmaa. Siellä ei ole tällaista järjestelmää kuin Suomessa. Sairaaloita ja terveydenhoitohenkilökuntaa on vähän eikä heillä ole tietoja kuuroudesta ja kuurosokeudesta. Keniassa on vähitellen saatu lisää klinikoita (terveysasemia). Nyt niitä on 23 klinikkaa. Se on vähän kun muistaa että Keniassa on asukkaita 4 kertaa enemmän kuin Suomessa.

Klinikoilta puuttuu välineitä. Ne on alkeellisesti varustettu. Eri maista saatavalla kehitysavulla ostetaan kuulolaitteita ja pistekirjoituskoneita Keniaan. Lisäksi sillä avustetaan kuurosokeiden ja kuurojen lasten vanhempia että lapsi voisi käydä koulua. Anne kertoi

että 12 lapsen koulutus maksaa 40.000 Ruotsin kruunua vuodessa. Anne oli tyytyväinen ja iloinen kun pääsi tutustumaan Tampereelle kuurosokeiden palvelutaloon. Hän sai nähdä kuinka me olemme rakentaneet. Hän voi Keniassa suunnitella näkemänsä perusteella mitä pitää ottaa huomioon kun lapsi ei näe eikä kuule.

Meillä Suomessa on ollut myös kehitysmaista ihmisiä opiskelemassa. Aikaisemmin Pohjoismaiden puheenjohtajien kokouksessa on sovittu että kuurosokeat keräävät 5000 mk vuoteen 1988 mennessä. Vain pieni osa tuosta on saatu kerätyksi.

Täytyy alkaa miettimään kuinka suomalaiset kuurosokeat voivat auttaa kehitysmaiden kuurosokeita. Me elämme Suomessa hyvinvointivaltiossa. Saamme kaikenlaisia palveluja ja kuntoutusta. Kaikki kehittyy aina paremmaksi. Kehittyneillä mailla on velvollisuus ja vastuu auttaa heikompiaan. Me kaikki hengitämme tätä samaa ilmaa. Jos me ymmärtäisimme paremmin toisiamme, maailmassa olisi helpompi elää.

Annen terveiset teille kaikille välitti Pirkko Virtanen.

Joulun ruokaperinteitä!

Joulu on pimeän sydäntalven kohokohta. Jokaisella perheellä on omat tapansa, jotka periytyvät isovanhemmilta ja lapsuudenkodeista. Meidän suomalaisten

joulun vietto on saanut vaikutteita mm. Ruotsista, Saksasta ja Englannista.

Suomessa on leipä ns. kylvöleipä, ollut entisten aikojen tärkeintä jouluruokaa. Leipä leivottiin syksyllä, säilytettiin aitassa viljaan peitettynä. Yleinen tapa oli antaa leipää lahjaksi.

Nyt joululeivonnaiset ovat paljon muutakin kuin leipää. Piparkakut ovat saksalaista perinnettä. Voitaikonnaiset joulutortut ja pasteijat, kakut ja pullat kuuluvat meidän joulupöytäämme. Näitä makeita leivonnaisia on käytetty vasta tämän vuosisadan puolella ja varsinkin 50-luvulta lähtien.

Kinkkua syödään lähes jokaisessa joulupöydässä. Arvellaan, että kinkku on muinaispohjoismaisen uhritavan viimeinen jäännös. Sianpää tai kokonainen paistettu porsas, omena suussa oli keskiajalla Euroopassa suurilla joulupäivällisillä. Lihasta ja sisäelimestä tehdyt syltyt ja makkarat ovat kuuluneet jouluruokaan. Tänä päivänä useimmat meistä ostavat leikkeleet valmiina. Joku valitsee rasvaisen kinkun tilalle kalkkunan tai muun linnun.

Lipeäkala oli ennen Pohjoismaissa tavallinen talvi-ruoka, kun tuoretta kalaa ei saanut. Lipeäkalan syöminen jouluaattona on perinne katolisen kirkon paastomääräyksissä. Suuren kirkkopyhän aattona lihaa ei saanut syödä. Nykyään saamme kalaa ympäri vuoden ainakin pakastettuna ja voimme herkutella jouluna erilaisilla silakka- ja lohiruoilla.

Kinkun suomalaiset lisäkkeet ovat erilaiset laatikot: lanttu, peruna ja porkkana, muualla maailmassa niitä

ei käytetä. Nykyiseen joulupöytään ovat tulleet myös salaattit keventämään.

Joulun perinteisin juoma on olut, nykyään kotikalja. Ruotsin herraskartanoista meille on tullut maustettu glögi, jota varsinkin joulun alla tarjoillaan.

»Joulu tulla jollottaa, juustonkimpale kainalossa», sanoo suomalainen sananlasku. Sen mukaan juusto on vanhastaan kuulunut joulun herkkuihin.

Joulupuuroon liittyy erilaisia uskomuksia ja tarinoita. Entisaikaan oli joillakin tapana viedä kulhollinen puuroa tontuille riiehen, talliin, ullakolle, saunaan missä haltijan luultin asuvan. Puuroannos oli palkkio kaikesta siitä huolenpidosta, mitä tonttu talonväelle oli osoittanut. Joulupuuroon käytettiin ennen ohrasuurimoita.

Makeisten tarjoaminen ja lahjaksi antaminen jouluna kuului jo keskiajalla suomalaisten juhliin. Yli tuhat vuotta sitten on mantelista ja sokerista tehty marsipaania.

Suuren työn takana olivat jouluvalmistelut esi-isiemme kodeissa. Ruokien osuus oli juhlasta merkittävä, mutta se ei ollut ihme, sillä arkena syötiin piimää, kovaa leipää, silakkaa ja perunaa. Juhlaruoka oli erikseen.

Jos me tänä jouluna vähentäisimme joulukiireitä ja miettisimme, mikä meille on tarpeellista ja mitä perinteitä jätämme jälkipolvillemme!

Sirkka Saarinen

AJANKOHTAISTA

Noin joka kymmenes suomalainen on köyhä

Yli puoli miljoonaa suomalaista eli runsas kymmenesosa elää köyhydessä. Vähimmäistoimeentulon rajalla tai sen alapuolella elää lähes 250.000 kotia. Tämä käy ilmi sosiaalihuollon teettämästä tutkimuksesta. Köyhiksi katsottiin tutkimuksessa ihmiset, joiden oli tultava toimeen valtion takaaman vähimmäistoimeentuloturvan avulla. Tämä on esimerkiksi yksinäisellä ihmisellä 1687 mk kuukaudessa.

Köyhissä kotitalouksissa oli monilapsisia perheitä sekä yksin asuvia ja yksinhuoltajia. Yli puolet kaikista köyhistä kuului lapsiperheisiin. Tyypillistä köyhille lapsiperheille oli se, että perheenpään keski-ikä oli vähän alle 40 vuotta.

Tutkimuksen mukaan köyhistä perheistä useimmilla on vain yksi työssä käyvä henkilö. Monilapsisissa perheissä on yleensä molempien vanhempien pakko olla töissä toimeentulon turvaamiseksi. Tutkimus perustuu vuoden 1981 tietoihin. Sen jälkeen tapahtuneista muutoksista köyhien määrässä ei ole tietoa.

Marraskuu oli harvinaisen lämmin

Kulunut marraskuu oli sekä poikkeuksellisen lämmin että sateinen koko maassa. Ilmatieteen laitoksen mit-

tausten mukaan kuukauden keskilämpötila oli Helsingin Kaisaniemessä 4,7 astetta. Marraskuun lämpötila on normaalisti Kaisaniemessä 1,8 astetta.

Kylmin marraskuu Helsingissä elettiin vuonna 1925, jolloin kuukauden keskilämpötilaksi saatiin miinus neljä astetta. Lämpimin kuukausi koettiin puolestaan vuonna 1938: plus 5,4 astetta. Helsingin Kaisaniemessä on mitattu lämpötiloja säännöllisesti vuodesta 1901 lähtien.

Sodankylän sää on kirjattu vuodesta 1905 lähtien. Siellä normaali marraskuun keskilämpötila on -5,8 astetta. Nyt luvuksi saatiin plus 1,5. Kylmintä oli marraskuun 1983 (-15 astetta) ja lämpimintä 1967 (-0,7 astetta).

Päättynyt marraskuu oli myös poikkeuksellisen sateinen. Pitkän ajan keskiarvoihin verrattuna sademäärät olivat kaikkialla maassa suunnilleen kaksinkertaisia.

Kuusenmyyntipaikka maksoi 15.000 mk Helsingissä

Helsingissä on huutokaupattu joulukuusien myyntipaikat. Tarjolla oli 45 ns. yksinmyyntipaikkaa. Eniten tarjottiin Töölöntorin ykköspaikasta, joka tuli maksamaan 15.000 markkaa. Kallis oli myös Laajasalossa eräs myyntipaikka, josta ostaja maksoi yli 14.000 markkaa. Haagantorilla kuusenmyyjäksi pääsi 14.000 markalla. kaikkiaan Helsingin kaupungin kassaan kertyi huutokaupassa lähes 300.000 markkaa. Viime vuonna sa-

mat paikat tuottivat kaupungin kassaan vain 113.000 markkaa. Huutokaupatuilla paikoilla kuusia saa tarjota asiakkaille joulukuun 17. päivästä attoiltaan.

Helsingissä tulevat vielä myyntiin ns. yhteispaikat, joita on 152. Niille pystytään sijoittamaan noin 500 kauppiasta. Nämä paikat maksavat 400-600 markkaa.

Palmen murhan tutkimus horjuu

Ruotsin edesmenneen pääministeri Olof Palmen murhatutkimukset ovat vaikeuksissa. Kaikkiaan 12 kokenutta poliisia on irrottautunut murhatutkimuksista, koska heidän mielestään murhaa ei ole tutkittu parhaalla mahdollisella tavalla. Eronneet poliisimiehet katsovat, että kohta tutkimukset ovat siinä pisteessä, että kaikki tutkimukset on aloitettava alusta uudestaan.

Palmen murhaa tutkii parhaillaan lähes 140 poliisia. Tutkimukset ovat tulleet maksamaan jo 22 miljoonaa markkaa. Palme murhattiin tämän vuoden helmikuussa.

Johtava poliisimestari Hans Holmer, joka johtaa murhatutkimuksia, uskoo edelleen vakaasti murhajan löytymiseen. Hän on antanut ymmärtää, että murhan tehnyt ryhmä on poliisin tiedossa, mutta riittäviä todisteita pidätysten tekemiseen ei vielä ole. Epäiltyjä varjostetaan yötä päivää. Tutkimusten pahimpia kompastuskiviä on ollut se, ettei murha-asetta ole löydetty.

Videolakiin puuhataan tiukennuksia

Eduskunnan toinen lakivaliokunta on hyväksynyt uuden entistä tiukemman lain videoiden levityksestä. Vielä eduskunnan käsittelyyn menevä laki voi kuitenkin muuttua. Ehdotusten mukaan Suomessa kiellettäisiin kaikkien alle 18-vuotiailta kiellettyjen videoelokuviin myynti ja vuokraus. Tämä merkitsisi toteutessaan sitä, että videovuokraamojen hyllyiltä poistuisi suuri joukko siellä nyt olevista videoista tai sitten niistä leikataan pois kaikkein väkivaltaisimmat kohtaukset. Esitystä perustellaan videoiden sisältämällä väkivallalla. Videoita on myös helppo katsoa kotona, jolloin näitä väkivaltavideoita näkevät myös nuoret lapset.

Laki olisi tiukin Euroopassa. Missään muissa Euroopan maissa ei ole vastaavaa kieltoa puuhattu. Kieltoesitys pohjautuu tutkimuksiin, joiden mukaan nuoret omaksuvat väkivallan elokuvista, ottavat niistä mallia ja käyttäytyvät itsekkin entistä väkivaltaisemmin.

Kivistö SKDL:n presidenttiehdokkaaksi

SKDL:n liittoneuvosto on päättänyt pyytää Keski-Suomen läänin maaherraa Kalevi Kivistöä presidenttiehdokkaakseen. Pyyntö esitetään eduskuntavaalien jälkeen ensi keväänä. Puheenjohtaja Esko Helteen mu-

kaan asiasta on kuitenkin jo alustavasti keskusteltu Kivistön kanssa. Suostuessaan ehdokkaaksi Kivistö samalla jäänee virkavapaalle maaherran virastaan kampanjan ajaksi. Jos hallitusovi aukeaa SKDL:lle eduskuntavaalien jälkeen, Kivistö on sen ykköstarjokas ministeriksi.

Jo aiemmin ovat presidenttikilpaan ilmoittautuneet keskustapuolueen puheenjohtaja Paavo Väyrynen, pankinjohtaja Harri Holkeri (kokoomus) ja SDP on nimenyt ehdokkaakseen istuvan presidentin Mauno Koiviston. Tällä hetkellä on kaikkien mielipidemittausten mukaan Koivisto kaikkein suosituin seuraavaksi presidentiksi kansalaisten keskuudessa.

Ilmoitus

Yhteiskuljetus Tampereelle pikkujouluun lähtee 13.12.1986 klo 8.00 Rautatientorilta, rautatiehallituksen edestä (Oy Polarbus Ab:n auto), Näkövammaisten ammattikoululta klo 8.15 ja Hämeenlinnasta linja-autoasemalta klo 9.50. Lähtö Tampereelta 14.12. klo 14.00.

Lukijan palsta

Minun kesäni

Terveiseni täältä Pohjois-Savosta. Kelatessani menneen kesän muistojeni nauhaa, huomaan, että olen saanut kokea monia mielenkiintoisia, hyödyllisiä ja hauskoja asioita. Päällimäisenä on Helsingissä Mäkelänkadun kurssikeskuksessa juhannuksen alla viettämani kolme viikkoa. Olin ns. pitkällä kurssilla. Se oli hyvin antoisaa ja ihanaa aikaa. Vaikka kurssiohjelma oli melko tiivis, riitti aikaa myös rentouttavalle ohjelmalle. Sain opetusta liikkumistaidosta konekirjoitukseen, viittomakielestä tekstipuhelimen käyttöön sekä askarteluun. Opetusohjelmassa oli myös muita kiinnostavia aineita.

Päivittäisen opiskelun keventämiseksi teimme retkiä lähiympäristöön, joista mieleen painuvimpana on jäänyt käyntimme Tuusulassa säveltäjämestari Sibelikuksen kotimuseossa. Olen halunnut käydä siellä ja nyt toiveeni toteutui. Siellä sai nähdä ja kokea vanhaa kulttuuria ja tuntui kuin suurmiehemme ja hänen Aino-puolisonsa henki olisi leijunut ympärillämme. Ainola sijaitsee maisemassa, jota vertaan mielikuvaani paratiisista. Voi hyvin kuvitella, kuinka Sibelius on käyskennellyt ympäristössä kuunnellen luonnon ääniä ja merkiten niitä muistiin. Ne ilmenevät hänen musiikissaan.

Mielenkiintoinen paikka oli myös Ainolan keittiö,

jossa sai ihailta vanhoja keittiöastioita ja kauniita astiastoja. Aino Sibelius oli hyvin käytännöllinen ihminen. Hän voitti useita kotitalousalan kilpailuja. Omenien viljely oli hänen lempiharrastuksiaan.

Retkemme alussa Onnelassa saimme henkilökohtaisen oppaan. Minun oppaakseni tuli Anja Ahonen. Hän oli hyvin mukava ja tuntui kuin olisimme olleet vanhoja tuttuja. Haluan kiittää häntä jos kiitokseni tällä tavalla hänet tavoittaa. Kävimme katsomassa myös Aleksis Kiven kuolinmökkiä. Onnelassa söimme lounaan ja joimme kahvit, jonka jälkeen palasimme linjautolla takaisin Helsinkiin.

Teimme muitakin retkiä. Kävimme Korsossa Inkun ideapajalla, näkövammaisten lomakotiin Villinkiin teimme myös retken, kävimme näkö- ja kuulovammaisten ammattikoululla Espoossa. Siellä rehtori Jaana Aro otti meidät hyvin lämpimästi vastaan. Meille esiteltiin talo ja opetustilat, jotka on vartavasten suunniteltu. Olen aikaisemmin kuullut kyseisestä ammattikoulusta, joka valmentaa vammaisia tulemaan toimeen terveiden yhteiskunnassa. On ammatteja, joissa vajaa-aistinen ihminen selviytyy samoin edellytyksin terveiden kanssa.

Retkemme Villinkiin oli todella nautinnollinen. Sinnehän mentiin laivalla, jota kai vesibussiksi kutsutaan. Oli todella virkistävää nähdä siellä oleva rehevä luonto ja kallioiset rannat, maisemat, joissa viihtyy ja rauhoittuu. En unohda käyntiämme kulttuurin kyllästä-mässä Kappelissa, lounastamme kiinalaisessa ravintolassa, kauppatoria, jossa kävimme eräänä lämpi-

mänä ja kauniina iltana katselemassa iltatorin hyöri-nää. Samoin on mieleeni jäänyt läksiäislounaamme Seurahuoneessa, jossa näimme vilahduksen usein televisiossa näkemistämme »julkkiksista» ilman mas-kia. Kurssiamme kokonaisuudessaan suosi kaunis ja jopa helteinen sää.

Kaikilla retkillämme oli meillä henkilökohtaiset op-paat, jotka pitivät meistä hyvää huolta. Oli turvallista liikkua. Asuntolan työt pitivät meistä öin ja päivin hy-vää huolta. Osoitan kiitokseni Kaijalle, Vuokolle, Eli-nalle ja Ailalle, sekä muillekin, joita en satu muista-maan. Kiitokseni myös ohjaajalleni Pelkosen Tarjalle.

Huonenaapureinani olivat Elvi ja Eino Pumperi Jy-väskylästä. Heidän kanssaan oli virkistävää seurustella vapaa-aikana. Kiitos!

Viimeiseksi viikoksi sain mukaan aviomieheni, josta olen hyvin iloinen. Se on yhdistänyt meitä paljon. Siel-lä han oppi käyttämään viittomakielen sormiaakkosia, joten ei aina tarvitse olla esillä kynä ja paperia jos en huulilta tai muuten ymmärrä. Olen huomannut, että kurssilla pitäisi olla mukana joku omainen. Se auttaisi ja avartaisi suhtautumista vammaisiin.

Lähtö on aina vaikea. Kolmessa viikossa ehtii saa-da hyviä ystäviä, joten erossa on tiettyä haikeutta. Kaikki kuuluu kuitenkin osana elämään. Palatessam-me junalla Kuopioon odottelimme nuorinta tyttärem-me lomalle kotiin. Tulimme yhdessä ja vaatteiden vaihdon jälkeen suunnistimme kesämökille juhannus-ta viettämään. Verkot veteen, sauna lämpimäksi ja ju-hannuspäivänä muikkujen savustus. Saimme niitä to-

della paljon. Voiko ihminen enempää kesältään toivoa!

Eevi Nevalainen

Hei kaikki ystävät!

Terveisiä taas Kuopion kuulonäkövammaisten kerhosta. Aika lentää ja syyskausikin on jo pikkujoulua vaille loppuillaan.

Lokakuussa kerhomme täytti jo vuoden ja toiminta on jatkunut vilkkaana. Vuoden aikana olemme saaneet muutamia uusia ystäviä lisää ja toimintaa on pirstänyt myös se, että kerhollamme on nyt oma vetäjä, Hämmäläisen Pirkko. Pääsimme syksyllä kansalaisopiston piiriin, joka maksaa vetäjän palkan. Pirkon johdolla olemme jumpanneet, askarrelleet (mm. mosaiikki- ja huopatoita) opetelleet yhdessä sormiaakkosia ja yrittäneet löytää keinoja kommunikoida toistemme kanssa. Tämä kommunikointi onkin tärkeä juttu! Ilman kommunikointia yhteys ystäviin jää pakostakin vähäiseksi ja pinnalliseksi... tai sitä ei synny ollenkaan.

Tärkeää olisi oppia viittomakieli! Moni katsoo kuitenkin pärjäävänsä verbaalisesti, siis tavanomaisesti puhumalla ja kuulemalla. Mutta – !!! Puhuminen kuulevalle ihmiselle voi sujua kitkatta ja monelle on myös kehittynyt hyvä huuliolukutaito. Näillä avuilla pärjää normaalisti aika pitkälle. Mutta verbaalinen keskustelu kahden kuulonäkövammaisen kanssa onkin jo monimutkaisempaa. Oman puheen ja etenkin huulion tulisi

olla selvää. Kuulon huononemisen (menestyksen) myötä oma puhe saattaa aivan huomaamatta käydä epäselväksi. Silloin varsinkin toisen kuulovammaisen on vaikea saada puheesta selvää ellei huulio auta yhtään. Viittomakieli ja verbaalinen kommunikointi ovat molemmat tärkeitä; opiskelun, ylläpitämisen ja kehittämisen arvoisia taitoja. Kumpikin täydentää toisiansa.

Niinpä niin, näistä asioista yritämme kerhossakin puhua. Kaikki nämä tarpeet ovat korostuneet myös senkin takia, että kerhossa on ollut jatkuva pula tulkeista. Yksi tai kaksi tulkkiä ei itkemälläkään riitä koko kerholle, jossa saattaa olla 15 eriasteista kuulonäkövammaista. Tulkkipula on todella harmittava asia ja rajoittaa täysipainoista toimintaa. Kaikki eivät ilmeisesti ole vieläkään täysin tietoisia siitä, että voisivat anoa itselleen oman tulkin/oppaan palveluja. Päätös tällaiseen palvelun myöntämisestä helpottaisi tilannetta niin, että tulkin/oppaan tilaamisessa voisi saada apua monelta suunnalta. Ilman tällaista päätöstä tilanne on mikä on. Joillakin on onni omistaa kultainen ystävä, joka omasta halustaan, omalla ajallaan haluaa auttaa... lähteä mukaan esim. kerhoon tms.

Kerhon toiminnan aloitimme siis yli vuosi sitten. Nälkä on kasvanut syödessämme ja haluamme oppia ja kokea uusia asioita sitä mukaa kun niitä on tarjolla. Ensi vuoden alussa aiomme kokeilla mm. koritöiden tekoa, josta monet ovat kiinnostuneet. Sitä taitoa meille on luvannut tulla opettamaan Emil Sihvola, 79-vuotias eläkkeellä oleva opettaja. Emil on ikäisekseen

reipas ja positiivinen tyyppi. Emilin tavattuamme ainakin Pirkko ja minä olimme myytyjä!

Ihmiset ovat todella ottaneet kerhon omakseen ja se tekee tapaamiset aina mukavan kodikkaiksi. Miehet auttavat tiskaamisessa ja pöydän kattamisessa. Kuivalaisen Aili on yllättänyt meidät jo pariin otteeseen mehevällä kotitekoisella pizzallaan. Lisäksi Aili neuloo, virkkaa, taiteilee... on Toivon kanssa mukana kuurosokeiden teatterissa Lumikki ja noin seitsemän kääpiötä... kaikilla meillä on varmasti kykyjä jos ei vielä ihan esillä niin piilevänä ainakin. Kokeilemalla ja etsimällä löytää oikeat kanavat. Mieluisan harrastuksen löytyminen on piristävää ja antoisaa... henkistä pääomaa.

Hyvää joulua ja onnellista uutta vuotta kaikille Suomen kuulonäkövammaisille ja yhdistyksen työntekijöille.

Kuopion kerhon puolesta
Seija Troyano